

Mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet drygt 110 motionsyrkanden om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer från de allmänna motionstiderna 2007 och 2008. Av dessa yrkanden behandlas drygt 85 förenklat eftersom samma eller i huvudsak samma frågor har behandlats av riksdagen tidigare under valperioden.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden och hänvisar bl.a. till pågående utrednings- och beredningsarbete.

I betänkandet finns tio reservationer och tre särskilda yttranden.

I betänkande 2008/09:SoU14 behandlas motionsyrkanden om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer som väckts på socialutskottets beredningsområde under den allmänna motionstiden 2008.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Bakgrund	5
Utskottets överväganden	6
Övergripande frågor om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer	6
Barnahus	8
Sexualbrott	10
Statistik	13
Myndighetssamverkan	14
Motioner som bereds förenklat	15
Reservationer	16
1. Övergripande frågor om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer, punkt 1 (s, v)	16
2. Barnahus, punkt 2 (s, v, mp)	17
3. Påföljder för sexualbrott, punkt 3 (s, v, mp)	18
4. Åtgärder för att fler gärningsmän ska kunna lagföras m.m., punkt 4 (s, v)	18
5. Särskilda tidsfrister, punkt 5 (s, v)	19
6. Frågan om en upplysningskampanj, punkt 6 (s, v)	20
7. Oberoende kommission m.m., punkt 7 (v)	20
8. SamtyckeskraV, punkt 8 (mp)	21
9. Statistik, punkt 9 (s, v, mp)	23
10. Myndighetssamverkan, punkt 10 (mp)	23
Särskilda yttranden	25
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (s)	25
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (v)	25
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (mp)	25
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	26
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	26
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008	26
<i>Bilaga 2</i>	
Motioner som bereds förenklat	37
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 11	37
<i>Bilaga 3</i>	
Reservantens lagförslag	39

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Övergripande frågor om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju258 yrkandena 1 och 2, 2008/09:Ju467 yrkande 1 och 2008/09:U323 yrkande 20.

Reservation 1 (s, v)

2. Barnahus

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju254 yrkandena 2 och 3, 2008/09:Ju379 yrkande 61, 2008/09:Ju445, 2008/09:Ju469 och 2008/09:Ju474 yrkandena 2 och 3.

Reservation 2 (s, v, mp)

3. Påföljder för sexualbrott

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju430 yrkandena 3 och 4 samt 2008/09:Ju470 yrkande 3.

Reservation 3 (s, v, mp)

4. Åtgärder för att fler gärningsmän ska kunna lagföras m.m.

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ju264 yrkandena 1–3.

Reservation 4 (s, v)

5. Särskilda tidsfrister

Riksdagen avslår motion 2007/08:Ju410 yrkande 3.

Reservation 5 (s, v)

6. Frågan om en upplysningskampanj

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ju434 yrkande 1.

Reservation 6 (s, v)

7. Oberoende kommission m.m.

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ju434 yrkande 2.

Reservation 7 (v)

8. Samtyckeskrav

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ju426.

Reservation 8 (mp)

9. Statistik

Riksdagen avslår motion 2008/09:Ju444 yrkande 31.

Reservation 9 (s, v, mp)

10. Myndighetssamverkan

Riksdagen avslår motionerna 2008/09:Ju467 yrkande 4 och 2008/09:A395 yrkandena 1 och 3.

Reservation 10 (mp)

11. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 17 mars 2009

På justitieutskottets vägnar

Thomas Bodström

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Thomas Bodström (s), Inger Davidson (kd), Henrik von Sydow (m), Krister Hammarbergh (m), Margareta Persson (s), Ulrika Karlsson i Uppsala (m), Johan Linander (c), Elisebeht Markström (s), Johan Pehrson (fp), Karl Gustav Abramsson (s), Inge Garstedt (m), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s), Otto von Arnold (kd), Mehmet Kaplan (mp) och Boriana Åberg (m).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas drygt 110 motionsyrkanden från de allmänna motionstiderna 2007 och 2008. Av dessa behandlas drygt 85 förenklat eftersom samma eller i huvudsak samma frågor tidigare under valperioden har behandlats av riksdagen. Dessa återfinns i bilaga 2.

I betänkande 2008/09:SoU14 behandlas motionsyrkanden om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer som väckts på socialutskottets beredningsområde under den allmänna motionstiden 2008.

Bakgrund

Under hösten 2007 fattade regeringen beslut om en handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer (skr. 2007/08:39).

Handlingsplanen omfattar 56 åtgärder inom sex insatsområden som bedöms som viktiga var för sig men som också kompletterar varandra. Insatserna i handlingsplanen är generella, men särskilda insatser görs bl.a. för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck. De sex insatsområdena är:

- ökat skydd och stöd till våldsutsatta,
- stärkt förebyggande arbete,
- stärkt kvalitet och effektivitet i rättsväsendet,
- utveckling av insatser riktade till våldsutövare,
- ökad samverkan,
- ökade kunskaper.

Enligt regeringen kommer handlingsplanen att utvecklas och preciseras efterhand. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med en redovisning av hur arbetet har bedrivits.

Ett sammansatt justitie- och socialutskott behandlade under våren 2008 regeringens skrivelse i betänkande 2007/08:JuSoU1 (rskr. 2007/08:167). I betänkandet behandlades även ca 190 motionsyrkanden. Det sammansatta utskottet konstaterade bl.a. att åtgärderna i regeringens handlingsplan sammantaget utgör en kraftfull höjning av de konkreta insatserna inom en lång rad samhällsområden för att bekämpa våld i nära relationer. Utskottet anförde vidare att de insatser som presenteras i handlingsplanen kommer att leda till en varaktigt höjd ambitionsnivå i kampen mot våldet.

Utskottets överväganden

Övergripande frågor om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bl.a. ökat skydd för våldsutsatta kvinnor och om insatser mot våld i samkönade relationer samt insatser mot hedersrelaterade brott riktade mot homosexuella, bisexuella och transpersoner.

Jämför reservation 1 (s, v).

Motioner

I motion Ju258 (s) framförs ett yrkande om ökat skydd för våldsutsatta kvinnor (yrkande 1). I yrkande 2 anförs att skyddet för kvinnor och barn som lever med en hotbild från sina f.d män måste förbättras. Motionärerna anför att de välkomnar att regeringen lagt fram en handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Sedan beslutet togs hösten 2007 har dock avsaknaden av konkreta åtgärder enligt motionärerna varit stor.

I motion U323 (fp) yrkande 20 lyfts frågor om insatser mot våld i samkönade relationer samt hedersrelaterade brott riktade mot homosexuella, bisexuella och transpersoner fram. Motionärerna anför att våld i samkönade relationer och det hedersrelaterade våldet mot HBT-personer uppmärksammades i regeringens handlingsplan från 2007. Regeringen bör nu följa myndigheters och andra parter förverkligande av handlingsplanens intentioner, så att inte frågor om våld i samkönade relationer och hedersrelaterade brott på grund av en människas sexuella läggning eller könsidentitet tappas bort i genomförandefasen.

I motion Ju467 (kd) yrkande 1 anförs att samhällets attityd till våld mot kvinnor måste förändras.

Bakgrund

Av regleringsbrevet för 2009 avseende Brottsförebyggande rådet (Brå) framgår att Brå ska genomföra en uppföljning och utvärdering av regeringens handlingsplan avseende mäns våld mot kvinnor m.m. (skr. 2007/08:39). Uppdraget ska delredovisas den 31 januari 2010 och slutredovisas den 31 december 2010 till Regeringskansliet.

Rikspolisstyrelsen har haft i uppdrag av regeringen att genomföra försök med teknisk utrustning för att förena besöksförbud med elektronisk övervakning. Arbetet redovisades i en rapport till regeringen den 14 december 2007. Rapporten överlämnades därefter till Stalkningsutredningen (Ju 2006:09).

Stalkningsutredningen lade i september 2008 fram betänkandet Stalking – ett allvarligt brott (SOU 2008:81). I betänkandet föreslås bl.a. att ett nytt brott, olaga förföljelse, införs. Vidare föreslås att lagen om besöksförbud ersätts med en ny lag om kontaktförbud och möjlighet att övervaka kontaktförbud elektroniskt. Utredningen föreslår även ett ökat skydd för personuppgifter och andra åtgärder för att skydda hotade och förföljda. Betänkandet bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Av Åklagarmyndighetens regleringsbrev för 2009 framgår att myndigheten ska redovisa de insatser som har genomförts när det gäller bekämpning av bl.a. vålds- och sexualbrott mot kvinnor och barn. Redovisningen ska innehålla en samlad beskrivning av hur verksamheten inom respektive brottstyp har utvecklats och dess verksamhetsresultat. Av samma regleringsbrev framgår att Rikspolisstyrelsen har fått i uppdrag att, i samråd med Åklagarmyndigheten, ytterligare intensifiera sitt arbete för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, samt våld i samkönade relationer. Uppdraget ska slutredovisas senast den 28 februari 2010.

Sammansatta justitie- och socialutskottet behandlade motioner om hedersrelaterat våld i betänkande 2007/08:JuSoU1. Utskottet noterade att regeringen beslutat om ett uppdrag till länsstyrelserna om att fortsätta främja och lämna stöd till insatser för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck. Sammansatta utskottet uttalade vidare att hedersrelaterat våld och förtryck är ett allvarligt problem som kräver specifika insatser från samhället. Utskottet såg därför positivt på de uppdrag som länsstyrelserna nu har fått.

Av länsstyrelsernas regleringsbrev för 2009 framgår att länsstyrelserna har ett fortsatt uppdrag att motverka hedersrelaterat våld och förtryck.

Av Ungdomsstyrelsens regleringsbrev för 2009 framgår att Ungdomsstyrelsen haft i uppdrag att under 2007 och 2008 genomföra utbildningar som syftar till att förebygga dels mäns våld mot flickor och unga kvinnor, dels hedersrelaterat våld och förtryck. Utbildningarna riktade sig främst till anställda i kommuner som har en samordnande och utvecklande roll för fritidsverksamhet, socialtjänst samt skola. Enligt regleringsbrevet ska sådana insatser genomföras även under 2009 och 2010.

Av regeringens skrivelse 2007/08:39 Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer framgår att regeringen avser att utvärdera straffbestämmelserna om kvinnofridskränkning och grov kvinnofridskränkning i 4 kap. 4 a § brottsbalken. Sammansatta justitie- och socialutskottet uttalade i betänkande 2007/08:JuSoU1 att utskottet välkomnade regeringens initiativ.

Från Nationellt centrum för kvinnofrid har inhämtats att en rapport om Kvinnofridslinjens uppbyggnad och första år kommer att publiceras inom kort. Kvinnofridslinjen är en stödtelefon avsedd för den som utsatts för fysiskt, psykiskt eller sexuellt våld och närstående till den som utsatts för sådant våld.

Utskottets ställningstagande

Den handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer som regeringen lade fram 2007 och som utskottet behandlade i betänkande 2007/08:JuSoU1 innebar att en samlad strategi lades fram på området. Utskottet kan konstatera att det pågår ett aktivt arbete vid ett flertal myndigheter med att genomföra åtgärderna i handlingsplanen. Brottsförebyggande rådet har vidare fått i uppdrag att genomföra en uppföljning och utvärdering av handlingsplanen.

Stalkningsutredningen överlämnade i september 2008 betänkandet Stalking – ett allvarligt brott (SOU 2008:81) till regeringen. I betänkandet lämnas förslag på hur arbetet mot systematisk förföljelse ska bli mer effektiv. Enligt utskottets uppfattning bör riksdagen inte föregripa beredningen av Stalkningsutredningens betänkande. Likaså bör Brottsförebyggande rådets uppföljning och utvärdering av handlingsplanen avvaktas.

Utskottet avstyrker motionerna Ju258 yrkandena 1 och 2, Ju467 yrkande 1 och U323 yrkande 20.

Barnahus

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner bl.a. om att barnahus ska vara tillgängliga för alla i hela landet samt att barnhusen bör utvidga sin målgrupp till att avse barn upp till 18 år samt barn som bevittnat våld.

Jämför reservation 2 (s, v, mp).

Motioner

I motion Ju469 (c, m, fp, kd) anförs att det i hela landet ska finnas en samverkan mellan myndigheter på barnets villkor i de fall misstanke om brott mot barn ska utredas. Enligt motionärerna bör en miljö som erbjuder en tryggare och mer hemlik miljö för de barn som misstänks vara utsatta för brott finnas tillgänglig i hela landet.

I motion Ju254 (s) yrkande 2 anförs att sekretesslagstiftningen för samverkan mellan myndigheter i stödet till barn bör ses över. Vidare begärs i yrkande 3 att Socialstyrelsen ska få i uppdrag att utarbeta riktlinjer för vilket stöd ett barnahus ska erbjuda och att verksamheten även ska omfatta barn som bevittnat våld och sexuella övergrepp.

I motion Ju445 (s) anförs bl.a. att regeringen på olika sätt bör uppmåna och stimulera socialtjänsten och andra myndigheter till ett djupare samarbete för de sexuellt utsatta barnens bästa.

I motion Ju379 (s) yrkande 61 anförs att barnahus ska vara tillgängliga för alla i hela landet samt att barnhusen bör utvidga sin målgrupp till att avse barn upp till 18 år samt barn som bevittnat våld.

I motion Ju474 (mp, s, v) begärs i yrkande 2 att barnhusens verksamhet ska rikta sig till barn upp till 18 år. I yrkande 3 framhålls att barnhusen bör kvalitetssäkras och hålla samma standard över hela landet.

Bakgrund

I februari 2005 gav regeringen Åklagarmyndigheten tillsammans med Rikspolisstyrelsen, Rättsmedicinalverket och Socialstyrelsen i uppdrag att medverka till etablering av flera försöksverksamheter med samverkan under gemensamt tak vid utredningar kring barn som misstänks vara utsatta för allvarliga brott, t.ex. misshandel och olika former av sexuella övergrepp. Försöksverksamhet i s.k. barnahus pågick i enlighet med regeringsuppdraget under 2006–2007 på sex orter i landet. Uppdraget slutredovisades till regeringen i mars 2008 i form av en slutrapport.

Sammansatta justitie- och socialutskottet behandlade frågan om barnahus våren 2008 i betänkande 2007/08:JuSoU1 (s. 89). Utskottet noterade att den utvärdering som gjorts visade på en positiv inverkan på barnens situation och att fler barnahus hade startats genom egna initiativ av de berörda myndigheterna. Denna utveckling följde utskottet med tillfredsställelse och såg fram emot att arbetssättet skulle användas på fler orter i landet. Motionsyrkandena avstyrktes.

I beslut den 23 oktober 2008 uppdrog regeringen åt Rikspolisstyrelsen att, i samverkan med Åklagarmyndigheten, Rättsmedicinalverket och Socialstyrelsen, ta fram gemensamma nationella riktlinjer för samverkan vid utredningar kring barn som misstänks vara utsatta för brott. Av redovisningen i denna del ska framgå hur samverkan bör bedrivas och hur de problem som har identifierats ska hanteras på ett rättssäkert sätt. Av beslutet följer vidare att en utvärdering också ska göras av verksamheter där myndigheterna samverkar i gemensamma lokaler vid utredningar kring barn som misstänks vara utsatta för brott. En redovisning av den del i uppdraget som avser nationella riktlinjer ska ske senast den 1 oktober 2009. Den del av uppdraget som gäller utvärdering ska redovisas senast den 15 december 2010.

Justitieutskottet behandlade frågan om barnahus senast i betänkande 2008/09:JuU4 Handlingsplan mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål (s. 32). Utskottet välkomnade initiativet att ta fram gemensamma riktlinjer vid utredningar om barn som far illa. Utskottet såg också positivt på att verksamheter där myndigheterna samverkar kring barn som misstänks vara utsatta för brott utvärderas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid flera tillfällen uttalat sig positivt om samverkan under gemensamt tak vid utredningar om barn som misstänks vara utsatta för allvarliga brott (senast i bet. 2008/09:JuU4). Utskottet vidhåller denna uppfattning och ser därför med tillfredsställelse på den pågående utvärderingen av verksamheter där myndigheterna samverkar i gemensamma lokaler. Utskottet välkomnar likaså initiativet att ta fram gemensamma nationella riktlinjer för samverkan vid utredningar kring barn som misstänks vara utsatta för brott. Riksdagen bör inte föregripa det pågående arbetet. Motionerna Ju254 yrkandena 2 och 3, Ju379 yrkande 61, Ju445, Ju469 och Ju474 yrkandena 2 och 3 avstyrks.

Sexualbrott

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avslår motioner om bl.a. påföljder för sexualbrott, åtgärder för att öka antalet anmälningar av begångna sexualbrott samt införande av samtyckeskrav.

Jämför reservationerna 3 (s, v, mp), 4 (s, v), 5 (s, v), 6 (s, v), 7 (v) och 8 (mp).

Motioner

I motion Ju470 (v, fp, m, kd, c) yrkande 3 anförs att påföljderna för sexualbrott mot barn bör ses över i syfte att den dömde ska kunna erbjudas vård. Ett likalydande yrkande framförs i motion Ju430 (s, mp, v) yrkande 3. Motionärerna anför att påföljden vid vissa sexualbrott mot barn i dag kan bli böter, vilket innebär att någon behandlingsinsats inte blir aktuell. I andra fall blir påföljden fängelse men strafftiden är så kort att det inte anses meningsfullt att påbörja behandling. I yrkande 4 i den sistnämnda motionen anförs att det är bra att 2005 års sexualbrottsreform nu utvärderas, men att detta arbete borde ha påbörjats tidigare.

I motion Ju264 (s) yrkande 1 anförs att det krävs åtgärder för att gärningsmän som begått sexualbrott ska lagföras. I yrkande 2 anförs att det krävs åtgärder för att öka antalet anmälningar av begångna sexualbrott. Slutligen framförs i yrkande 3 att det krävs åtgärder för att bringa ned det

faktiska antalet sexualbrott. Enligt motionären krävs dels en översyn av dagens lagstiftning och ett arbete för att öka antalet uppklarade brott, dels att kraft ägnas åt förebyggande arbete och åt att bekämpa förekomsten av sexualbrott.

I motion 2007/08:Ju410 (v) yrkande 3 anförs att särskilda tidsfrister för huvudförhandling i domstol och särskilt skyndsamma förundersökningar bör införas i sexualmål.

I motion Ju434 (v) yrkande 1 anförs att regeringen bör ta initiativ till en nationell upplysningskampanj som syftar till att minska antalet våldtäkter. Vidare begärs i yrkande 2 att en oberoende kommission inrättas för att kartlägga brister i förundersökningar om våldtäkt.

I motion Ju426 (mp) föreslås att 6 kap. 1 och 15 §§ brottsbalken ändras i enlighet med vad som föreslås i motionen. Enligt motionärerna bör ett samtyckeskrav införas i våldtäktsbestämmelsen.

Bakgrund

Regeringen har i juli 2008 gett en särskild utredare uppdraget att utvärdera tillämpningen av 2005 års sexualbrottsreform (dir. 2008:94). Av direktiven framgår bl.a. att syftet med utvärderingen är att följa upp och undersöka hur bestämmelserna har fungerat i praktiken och om syftet med reformen har uppnåtts. Utvärderingen ska särskilt fokusera på våldtäktsbrottet och de särskilda straffbestämmelserna om sexualbrott mot barn samt hur tillämpningen i dessa avseenden har fallit ut. Utredaren ska i denna del särskilt se över begreppet hjälplöst tillstånd.

I utredarens uppdrag ingår vidare att utreda och ta ställning till om det nuvarande kravet på tvång som grund för straffansvar för våldtäkt bör ersättas med ett krav på bristande samtycke. Utredaren ska i denna del, oavsett ställningstagande i sak, lägga fram författningsförslag. Utredaren ska även analysera frågan om Sveriges tillträde till Europarådets konvention om skydd för barn mot sexuell exploatering och sexuella övergrepp och vilka lagändringar som i så fall kan krävas. Utredaren ska lämna förslag till de författningsändringar som utvärderingen eller uppdraget i övrigt ger anledning till. Uppdraget ska redovisas senast den 29 oktober 2010.

Från Justitiedepartementet har inhämtats att en översyn av påföljdssystemet i allmänhet planeras.

Av Åklagarmyndighetens regleringsbrev för 2009 framgår att myndigheten ska redovisa de insatser som har genomförts när det gäller bekämpning av bl.a. vålds- och sexualbrott mot kvinnor och barn. Redovisningen ska innehålla en samlad beskrivning av hur verksamheten inom respektive brottstyp har utvecklats och dess verksamhetsresultat. Av samma regleringsbrev framgår att Rikspolisstyrelsen har fått i uppdrag att, i samråd med Åklagarmyndigheten, ytterligare intensifiera sitt arbete för att bekämpa

mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, samt våld i samkönade relationer. Uppdraget ska slutredovisas senast den 28 februari 2010.

Av Kriminalvårdens regleringsbrev för 2009 framgår att myndigheten ska genomföra en särskild satsning på åtgärder ägnade att öka insatserna för sexualbrottsdömda samt för män som dömts för våld i nära relationer. Uppdraget avser perioden 2008–2010. En delredovisning ska ske senast den 31 oktober 2009. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 april 2011.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att den reformerade sexualbrottslagstiftningen nu varit i kraft och tillämpats sedan april 2005. Reformen innebar en rad nya och viktiga förändringar och att skyddet mot att utsättas för sexuella kränkningar stärktes. Redan när lagen infördes framhölls nödvändigheten av att fortlöpande följa utvecklingen på området och vara uppmärksam på om tillämpningen av lagen är ändamålsenlig och tillräcklig. Utskottet välkomnar därför att regeringen gett en särskild utredare i uppdrag att utvärdera tillämpningen av de nya reglerna. Av utredarens direktiv framgår bl.a. att utvärderingen särskilt ska fokusera på våldtäktsbrottet och de särskilda straffbestämmelserna om sexualbrott mot barn samt hur tillämpningen i dessa avseenden har fallit ut. Vidare framgår av direktiven att utredaren ska ta ställning till om det nuvarande kravet på tvång som grund för straffansvar för våldtäkt bör ersättas med ett krav på bristande samtycke.

Utskottet kan också konstatera att Rikspolisstyrelsen har fått i uppdrag att, i samråd med Åklagarmyndigheten, ytterligare intensifiera sitt arbete för att bl.a. bekämpa mäns våld mot kvinnor. Likaså genomför Kriminalvården en särskild satsning på åtgärder ägnade att öka insatserna för sexualbrottsdömda samt för män som dömts för våld i nära relationer.

I detta sammanhang vill utskottet vidare peka på att regeringen i februari 2007 gav Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) i uppdrag att utarbeta ett nationellt program för hälso- och sjukvården avseende omhändertagande av offer för sexualbrott. NCK avrapporterade uppdraget i februari 2008 genom överlämnandet av skriften Handbok – Nationellt handlingsprogram för hälso- och sjukvårdens omhändertagande av offer för sexuella övergrepp. I handboken behandlas bl.a. frågan om rättsintyg.

Slutligen vill utskottet påpeka att utskottet ser positivt på regeringens avsikt att se över påföljdssystemet i allmänhet.

Något initiativ av riksdagen behövs inte. Motionerna 2007/08:Ju410 yrkande 3, Ju264 yrkandena 1–3, Ju426, Ju430 yrkandena 3 och 4, Ju434 yrkandena 1 och 2 och Ju470 yrkande 3 avstyrks.

Statistik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om att utveckla ett kodningssystem för brott som innebär att kvinnor misshandlas.

Jämför reservation 9 (s, v, mp).

Motion

I motion Ju444 (v) yrkande 31 anförs att Rikspolisstyrelsen bör få i uppdrag att utveckla ett kodningssystem för brott där kvinnor misshandlats. Könet på gärningsmannen och relationen mellan gärningsman och offer ska framgå enligt motionärerna.

Bakgrund

Frågor om statistik om mäns våld mot kvinnor behandlades av det sammansatta justitie- och socialutskottet våren 2008 (bet. 2007/08:JuSoU1 s. 23). Utskottet anförde att kriminalstatistik avseende mäns våld mot kvinnor endast ger en bild av händelser som inrapporterats till polisen. Vidare anförde utskottet att det generellt gäller för de flesta typer av brott att mörkertalen är stora, särskilt när det gäller sådant våld som utövats av en person som offret har eller har haft en nära relation till. Sammansatta utskottet hänvisade till att justitieutskottet vid sin behandling av propositionen Kvinnofrid bl.a. framhöll att det var mycket angeläget att förbättra kriminalstatistiken och ta fram ett nytt brottskodningssystem samt skapa möjligheter att följa flödet av ärenden inom rättsväsendet (prop. 1997/98:55, bet. JuU13). Vidare hänvisade sammansatta utskottet till att det enligt Justitiedepartementet pågår ett kontinuerligt arbete med att förbättra denna statistik.

När det gäller utvecklingsarbetet för att förbättra kriminalstatistiken noterar justitieutskottet att rättsväsendets myndigheter arbetar med att ta fram ett nytt sätt att klassificera brott. Arbetet bedrivs inom ramen för Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF). Med ett nytt sätt att klassificera brott kommer man bl.a. att kunna följa hanteringen av ett brott genom hela rättsväsendet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vidhåller sin uppfattning att det är mycket angeläget att förbättra kriminalstatistiken och ta fram ett nytt brottskodningssystem samt skapa möjligheter att följa flödet av ärenden inom rättsväsendet. Utskottet kan konstatera att det inom ramen för Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF) pågår ett utvecklingsarbete med att ta fram ett nytt sätt att klassifi-

cera brott. Utskottet utgår från att det angelägna arbetet med att förbättra statistiken bedrivs skyndsamt. Enligt utskottets uppfattning bör arbetet inte föregripas genom ett riksdagsuttalande. Motion Ju444 yrkande 31 avstyrks.

Myndighetssamverkan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om myndighetssamverkan.

Jämför reservation 10 (mp).

Motioner

I motion Ju467 (kd) yrkande 4 anförs att samarbetet mellan myndigheter för att motverka våld mot kvinnor bör fördjupas.

I motion A395 (mp) yrkande 1 betonas vikten av myndighetssamverkan i fråga om mäns våld mot kvinnor. Motionärerna hänvisar till att regeringen i handlingsplanen för att bekämpa mäns våld mot kvinnor m.m. (skr. 2007/08:39) avsatt medel för att utveckla lokal samverkan för kvinnofrid. Enligt motionärerna är det angeläget att en utvärdering av denna satsning sker skyndsamt. I yrkande 3 anförs att myndighetssamverkan i frågor om mäns våld mot kvinnor och barn, hedersrelaterat våld samt våld i samkönade relationer bör stimuleras.

Bakgrund

I handlingsplanen för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer (skr. 2007/08:39) aviserade regeringen under åtgärd 49 att den avsåg att avsätta medel för att stödja utvecklingen av lokal samverkan för kvinnofrid i kommuner. Sammansatta justitie- och socialutskottet uttalade i samband med behandlingen av skrivelsen att utskottet såg positivt på att regeringen stöder utvecklingen av lokal samverkan för kvinnofrid i kommuner (bet. 2007/08: JuSoU1 s. 86).

Regeringen fattade den 28 augusti 2008 beslut om att bevilja länsstyrelserna 6 miljoner kronor i enlighet med vad som angetts i skrivelsen. Av regeringsbeslutet framgår att länsstyrelserna ska redovisa utbetalda medel, vad medlen har använts till samt om det avsedda målet för utvecklingsmedlen uppnåtts. Redovisningen av uppdraget ska samordnas av Länsstyrelsen i Stockholms län och delredovisas skriftligt den 31 mars 2010 till Regeringskansliet. Detsamma gäller slutredovisningen, som ska lämnas till Regeringskansliet senast den 30 april 2011.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar motionärernas inställning om vikten av ökad samverkan och konstaterar att frågor om ökad samverkan utgör ett särskilt insatsområde i regeringens handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer (skr. 2007/08:39). Det är därför med tillfredsställelse som utskottet konstaterar att regeringen beslutat bevilja länsstyrelserna medel för att stödja utvecklingen av lokal samverkan för kvinnofrid i kommuner. Utskottet konstaterar vidare att länsstyrelserna ska redovisa utbetalda medel, vad medlen har använts till samt om det avsedda målet för utvecklingsmedlen uppnåtts.

Utskottet anser inte att riksdagen bör ta något initiativ med anledning av motionerna Ju467 yrkande 4 och A395 yrkandena 1 och 3. Motionsyrkandena avstyrks.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som tar upp samma frågor eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Jämför särskilda yttrandena 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Utskottets ställningstagande

De i bilaga 2 upptagna motionsyrkandena överensstämmer helt eller i huvudsak med yrkanden som behandlats tidigare under valperioden. Flertalet av dessa behandlades i betänkande 2007/08:JuSoU1 Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer och några av dem behandlades i betänkande 2006/07:JuU10. Riksdagen avslög motionsyrkandena. Utskottet ser ingen anledning att nu göra en annan bedömning.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Övergripande frågor om mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer, punkt 1 (s, v)

av Thomas Bodström (s), Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v) och Kerstin Haglö (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ju258 yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna 2008/09:Ju467 yrkande 1 och 2008/09:U323 yrkande 20.

Ställningstagande

Vi välkomnar att regeringen tagit initiativ till en handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Sedan beslutet togs hösten 2007 har avsaknaden av konkreta åtgärder emellertid varit stor.

För de kvinnor som utsätts för mäns våld är livet fyllt av skräck, oro för barnen och för den egna säkerheten. Den enda utvägen för många är att söka en skyddad identitet, vilket inte alltid ger fullgott skydd. Det finns exempel på att bristande rutiner hos myndigheter och kommuner har lett till att hemadressen eller skolan som barnet går i röjts.

Samhället måste fortsätta att markera att våldet mot kvinnor inte är acceptabelt. Mäns våld mot kvinnor kränker inte bara kvinnans mänskliga rättigheter, det hotar hela hennes livssituation. Det är särskilt viktigt att skyddet för våldsutsatta kvinnor fungerar. Våldets orsaker måste bekämpas på flera sätt. Bland annat behöver besöksförbudet förstärkas, och det bör också utvidgas till att omfatta närstående till den person som ska skyddas av besöksförbud. Det är därför angeläget att se över vilka möjligheter som står till buds för att förbättra skyddet för de kvinnor och barn som lever under hot från sina f.d. män.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

2. Barnahus, punkt 2 (s, v, mp)

av Thomas Bodström (s), Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s) och Mehmet Kaplan (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ju254 yrkandena 2 och 3, 2008/09:Ju379 yrkande 61, 2008/09:Ju445, 2008/09:Ju469 och 2008/09:Ju474 yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Det är viktigt att bemöta barn och ungdomar som är brottsoffer på rätt sätt. Första kontakten kan många gånger vara avgörande för den fortsatta bearbetningen.

Sedan några år finns det ett antal barnahus runtom i landet. Denna verksamhet har efter utvärdering visat sig vara mycket väl fungerande på så sätt att barn som utsatts för våld eller övergrepp fått ett bättre bemötande, bättre stöd i rättsprocessen och bättre psykosocialt stöd i den inledande fasen av den rättsliga utredningen. Därför anser vi att det ska finnas minst ett barnahus i varje län framöver, vilket regeringen aktivt bör stimulera. Vi anser också att regeringen bör medverka till att barnahusens uppdrag ska omfatta barn upp till 18 år. För närvarande arbetar barnahusen olika; vissa har satt en gräns redan vid 15 år.

I dag riktar sig verksamheten i huvudsak till barn som utsatts för våld och sexuella övergrepp. Nästa steg borde vara att verksamheten också erbjuds barn som bevittnat våld och övergrepp i nära relationer.

Vi vill också peka på att sekretessreglerna fortfarande kan vara ett hinder för samverkan. Det behövs dessutom en beskrivning av grundnivån av vad ett barnahus ska erbjuda och vilka kompetenser som behövs. I dag är skillnaderna på vad man erbjuder för stöd alltför stora. Socialstyrelsen bör få i uppdrag att utarbeta riktlinjer för vilket stöd ett barnahus ska erbjuda. Barnahusen bör kvalitetssäkras och hålla samma standard över hela landet.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

3. Påföljder för sexualbrott, punkt 3 (s, v, mp)

av Thomas Bodström (s), Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s) och Mehmet Kaplan (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2008/09:Ju430 yrkande 3 och 2008/09:Ju470 yrkande 3 och avslår motion 2008/09:Ju430 yrkande 4.

Ställningstagande

När det gäller vissa sexualbrott mot barn kan påföljden i dag stanna vid böter. Det betyder att någon behandlingsinsats inte blir aktuell. Det gäller t.ex. sexuellt ofredande genom blottning trots att det händer att blottare övergår till betydligt allvarigare brott och det därför finns all anledning att nå dem i tid. I andra fall blir påföljden fängelse, men strafftiden är så kort att det inte är eller inte anses som meningsfullt att påbörja behandling. Eftersom det är angeläget att vård ska kunna erbjudas samtliga förövare anser vi att en påföljdsöversyn bör göras.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

4. Åtgärder för att fler gärningsmän ska kunna lagföras m.m., punkt 4 (s, v)

av Thomas Bodström (s), Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v) och Kerstin Haglö (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ju264 yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Nära 12 600 sexualbrott anmäldes 2007. Enligt Brottsförebyggande rådets uppgifter har antalet anmälda sexualbrott ökat med 51 % under de senaste tio åren. Ökningen anges delvis bero på en kombination av att anmälningsbenägenheten och den faktiska brottsligheten ökar. Samtidigt finns ett stort

mörkertal när det gäller sexualbrott. Ökningen av antalet anmälda våldtäkter kan också till stor del förklaras av den lagändring som gjordes den 1 april 2005, eftersom fler brott nu bedöms som våldtäkter.

Det är djupt oroande att endast 17 % av samtliga anmälda sexualbrott och 14 % av våldtäkterna klarades upp med s.k. personuppkläring. Det innebär att åklagaren efter utredning har en skäligen misstänkt person och att åklagaren har beslutat om åtal, åtalsunderlåtelse eller strafföreläggande. Nya siffror för 2008 visar på en fortsatt ökning av antalet sexualbrott. Under 2008 anmäldes ca 14 200 sexualbrott, vilket är en ökning med 13 % jämfört med 2007. Anmälda våldtäkter har ökat med 14 % mellan åren 2007 och 2008.

Vi vill framhålla att lagstiftningen mot sexualbrott kan förstärkas. Men parallellt med en översyn av dagens lagstiftning och arbetet för att öka antalet uppklarade brott, måste kraft ägnas åt förebyggande arbete och att bekämpa förekomsten av sexualbrott. Det är därmed tydligt att dagens politik inte innehåller tillräckliga åtgärder, varför regeringen måste ta initiativ till ytterligare åtgärder mot det ökade antalet sexualbrott. Fler gärningsmän måste lagföras.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

5. Särskilda tidsfrister, punkt 5 (s, v)

av Thomas Bodström (s), Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v) och Kerstin Haglö (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2007/08:Ju410 yrkande 3.

Ställningstagande

En stor brist i rättsväsendet är de långa handläggningstiderna vad gäller förundersökning och eventuell rättegång. Det innebär stora påfrestningar för människor utsatta för sexualbrott. Alla led i rättskedjan måste effektivisera brottsbekämpningen. Därför bör förundersökningar avseende sexualbrott bedrivas särskilt skyndsamt och särskilda tidsfrister för huvudförhandling i domstol införas.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

6. Frågan om en upplysningskampanj, punkt 6 (s, v)

av Thomas Bodström (s), Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v) och Kerstin Haglö (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ju434 yrkande 1.

Ställningstagande

En angelägen fråga som vi vill framhålla är attityden till våldtäkter. Enligt en attitydundersökning som vi tagit del av anser många ungdomar, speciellt unga killar, i större utsträckning än andra åldersgrupper att våldtagna kvinnor får skylla sig själva. Det har visat sig att man lägger vikt vid kvinnans uppträdande.

För att motverka de oroande attityderna bland ungdomar behövs politiska initiativ. Vi anser att det krävs en större upplysningskampanj som kan användas som diskussionsunderlag bland ungdomar. Kampanjen bör vända sig till olika målgrupper. Regeringen bör ta initiativ till en nationell sådan upplysningskampanj som syftar till att minska antalet våldtäkter.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

7. Oberoende kommission m.m., punkt 7 (v)

av Lena Olsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ju434 yrkande 2.

Ställningstagande

För att flera fall av sexualbrott ska leda till åtal och förtroendet för rättsväsendet öka måste kvaliteten på förundersökningarna höjas. Tyvärr förekommer det i alltför stor utsträckning att förundersökningar om våldtäkt läggs ned t.o.m. innan enkla och rutinmässiga åtgärder har genomförts.

Det är av största vikt för våldtagna kvinnor och för alla kvinnors tilltro till rättsväsendet att en anmälan om en så stor kränkning som en våldtäkt utgör tas på allvar. Särskilt upprörande är det när ett fall läggs ned utan att rättsintyg finns. Jag anser att regeringen därför bör inrätta en oberoende kommission för att kartlägga brister i förundersökningar om våldtäkt.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

8. Samtyckeskrav, punkt 8 (mp)

av Mehmet Kaplan (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar reservantens förslag i bilaga 3 till lag om ändring i brottsbalken. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ju426.

Ställningstagande

Inledningsvis vill jag påpeka att de förslag till lagändringar som jag här lämnar grundar sig på en utredning av professor emerita Madeleine Leijonhufvud.

Den nuvarande bestämmelsen om våldtäkt, 6 kap. 1 § brottsbalken (BrB), omfattar inte alla påtvingade sexualhandlingar. Ett exempel är att om en kvinna blir våldtagen av en man och hon inte gör fysiskt motstånd kan inte övergreppet åtalas som våldtäkt eftersom kvinnan inte utsatts för våld, hot eller befann sig i ett hjälplöst tillstånd. Detta även om medicinsk expertis påpekar, och forskning visar, att det är en vanligt förekommande reaktion att kvinnan uppvisar ett "frozen-fright pattern" när en man avser att utnyttja henne sexuellt; hon blir helt passiv, vill gå ur sin kropp och fryser fast i rädsla och uppgivenhet. Våld och hot i den nuvarande lagens mening täcker således inte in reaktioner hos en kvinna som är utsatt för vanmakt genom sexuellt utnyttjande.

Jag anser att en sexuell handling som företas mot någon som inte frivilligt deltar i den eller som utverkas av någon som inte frivilligt utför den är ett brott mot den sexuella och kroppsliga integriteten. Varje sådant brott måste vara straffbelagt enligt svensk lag enligt de krav som följer av Europakonventionen och den internationella brottsmålskonventionen. Det förutsätter att de krav på våld, hot eller annat tvång, alternativt hjälplöst tillstånd, som för närvarande uppställs för straffansvar i 6 kap. 1 och 2 §§ BrB slopas. I stället bör ett straffstadgande som enbart tar sikte på den otillåtna sexuella handlingen införas. På så sätt renodlas ansvaret för att kränka en annan människas sexuella integritet. Det är viktigt att detta genomförs såväl för normbildningen som för rättstillämpningen.

Benämningen våldtäkt är inte lämplig för själva sexualbrottet när detta renodlas till att avse enbart själva sexualhandlingen. Brotsrubriceringen bör i stället vara *sexuellt utnyttjande*. Då markeras också tydligare att det är fråga om att utnyttja en annan människas kropp mot denna människas vilja, vilket är det förfarande som särskilt beläggs med straff.

Om våld eller hot har använts som medel för att genomföra det sexuella utnyttjandet ska för detta dömas till särskilt ansvar. Det kan vara fråga om olaga tvång enligt 4 kap. 4 § BrB. Om tvånget består i grovt våld ska dessutom dömas för grov misshandel enligt 3 kap. 6 § BrB. Om sexualhandlingen orsakat fysisk och/eller psykisk skada ska detta bedömas som misshandelsbrott enligt tillämpligt straffbud i 3 kap. BrB. Grov misshandel föreligger när kraftigt våld har använts, liksom ofta då våld har riktats mot en gravid kvinna. Skador i underlivet, som kan vara både smärtsamma, långvariga och kraftigt handikappande, grundar ansvar för misshandel som kan vara grov. Skadan kan också bestå i att det genom gärningen har överförts smitta eller sjukdom. Därtill kommer psykiska skador, som ofta kan och bör rubriceras som psykisk misshandel, för vilken ansvar ska följa enligt bestämmelserna i 3 kap. BrB. Gärningen kan också innefatta dödande enligt 3 kap. 1, 2 eller 7 § eller människorov, människohandel eller olaga frihetsberövande enligt 4 kap. 1, 1 a eller 2 § BrB. Den samlade brottsligheten ska betecknas våldtäkt.

För att markera vissa särskilt straffvärda situationer bör ett särskilt stadgande om grovt sexuellt utnyttjande införas. Exempel på omständigheter som bör medföra att det sexuella utnyttjandet anses grovt är om handlingen är av särskilt allvarlig art, om handlingen riktats mot en person som befunnit sig i beroendeställning till gärningsmannen, nuvarande 6 kap. 3 §, eller om personen varit ur stånd att värja sig, motsvarande 6 kap. 1 § andra stycket, eller en "patientsituation" som den som förelåg i "solariefallet" NJA 1988 s. 40, eller om fler än en har förgripit sig på offret, nu i 6 kap. 1 § fjärde stycket. Att utnyttjandet gällt en person som varit i en särskilt utsatt situation anges som en omständighet som ska medföra ansvar för grovt sexuellt utnyttjande. Samtliga dessa omständigheter är sådana att de i sig ger sexualbrottet ett högt straffvärde.

Även omständigheten att handlingen lett till graviditet eller att gärningsmannen överfört en smitta eller sjukdom anses särskilt allvarlig. Även om överförandet av smitta eller sjukdom bedöms som ett brott i sig ska det sexuella utnyttjandet i sådana fall kunna bedömas som särskilt allvarligt.

Som följdkonsekvens av lagförslaget ändras även 6 kap. 15 § BrB om försök m.m. Vidare upphävs 6 kap. 2 och 3 §§ BrB.

För sexuellt utnyttjande ska straffskalan vara den som i dag gäller för mindre grova fall av våldtäkt, fängelse i högst fyra år. Varje sexuellt utnyttjande är en integritetskränkning, men straffvärdet kan variera avsevärt, bl.a. med hänsyn till vilken typ av sexuell handling det varit fråga om. För grova fall av sexuellt utnyttjande föreskrivs samma minimum som i dag

gäller för medelsvåra fall av våldtäkt, dvs. fängelse i två år. Maximum för grovt sexuellt utnyttjande sätts till fängelse i åtta år, något lägre än vad som i dag gäller för grov våldtäkt.

Riksdagen bör mot bakgrund av vad som anförts ovan anta det förslag till lag om ändring i brottsbalken som framgår av bilaga 3.

9. Statistik, punkt 9 (s, v, mp)

av Thomas Bodström (s), Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s), Lena Olsson (v), Kerstin Haglö (s) och Mehmet Kaplan (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:Ju444 yrkande 31.

Ställningstagande

Ett stort problem med dagens statistik över misshandelsbrott är att det inte går att se om en kvinna blivit misshandlad av en närstående man. För att få mer kunskap om mäns våld mot kvinnor och hur utvecklingen ser ut över tiden är det nödvändigt med statistik som redovisar vem det är som misshandlat henne och vilken relation kvinnan har till förövaren. FN:s kommitté för avskaffande av diskriminering av kvinnor uppmanar Sverige att samla in omfattande statistik uppdelad på kön, ålder och våldstyp samt förhållandet mellan gärningsmannen och brottsoffret när det gäller våld mot kvinnor. Regeringen bör därför ge i uppdrag till Rikspolisstyrelsen att utveckla ett kodningssystem för brott där kvinnor misshandlats där könet på gärningsmannen och relationen mellan gärningsman och offer framgår.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

10. Myndighetssamverkan, punkt 10 (mp)

av Mehmet Kaplan (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2008/09:A395 yrkandena 1 och 3 samt bifaller delvis motion 2008/09:Ju467 yrkande 4.

Ställningstagande

I regeringens handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld samt våld i samkönade relationer avsätts medel för att utveckla lokal samverkan för kvinnofrid. Jag ser positivt på detta initiativ. Jag vill dock framhålla att det är angeläget att en utvärdering av denna satsning sker skyndsamt så att goda initiativ för samverkan mellan myndigheter ska kunna påbörjas snarast.

Ett gott exempel på myndighetssamverkan är den som Malmö stad bedriver inom sitt kvinnofridsprogram. Där inhyses i ett och samma hus verksamhet för polis, åklagare, sjukvården, kriscentrum för kvinnor och barn, kriscentrum för män, m.fl. Detta exempel bör tillämpas i övriga delar av Sverige, men även med ökade inslag av förebyggande verksamhet mot mäns våld.

Det får ankomma på regeringen att vidta åtgärder som tillgodoser det anförda.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (s)

Thomas Bodström (s), Margareta Persson (s), Elisebeht Markström (s), Karl Gustav Abramsson (s), Christer Adelsbo (s) och Kerstin Haglö (s) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. Då det gäller motionsförslagen hänvisar vi till tidigare ställningstaganden av de socialdemokratiska företrädarna i motsvarande frågor i betänkandena 2006/07:JuU10 och 2007/08:JuSoU1. Vi vidhåller de synpunkter som framförts i de sammanhangen men avstår från att i förekommande fall på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (v)

Lena Olsson (v) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. Då det gäller motionsförslagen hänvisar jag till tidigare ställningstaganden av Vänsterpartiets företrädare i motsvarande frågor i betänkandena 2006/07:JuU10 och 2007/08:JuSoU1. Jag vidhåller de synpunkter som framförts i de sammanhangen men avstår från att i förekommande fall på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 11 (mp)

Mehmet Kaplan (mp) anför:

Utskottet har genom förenklad motionsberedning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilaga 2. Då det gäller motionsförslagen hänvisar jag till tidigare ställningstaganden av Miljöpartiets företrädare i motsvarande frågor i betänkandena 2006/07:JuU10 och 2007/08:JuSoU1. Jag vidhåller de synpunkter som framförts i de sammanhangen men avstår från att i förekommande fall på nytt ge uttryck för avvikande uppfattningar i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:Ju410 av Lena Olsson m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förordna målsägandebiträde för sexualbrottsoffer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om särskilda tidsfrister för huvudförhandling i domstol och särskilt skyndsamma förundersökningar avseende sexualbrott.

2007/08:A310 av Lars U Granberg (s):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kvinnofridslagstiftningen bör stärkas.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008

2008/09:Ju211 av Tobias Krantz (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om s.k. omvänd kommunarrest vid grova fall av kvinnofridskränkning.

2008/09:Ju219 av Cecilia Wikström i Uppsala (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta särskilda specialiståklagare för arbete med familjerelaterade brott, dvs. våldsbrott riktade mot kvinnor och barn.

2008/09:Ju231 av Magdalena Andersson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta pepparsprej i självförsvarssyfte.

2008/09:Ju239 av Matilda Ernkrans och Lennart Axelsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av ett samlat stöd för barn som utsatts för våld och sexuella övergrepp som samtidigt medger en rättssäker utredning, genom s.k. barnahus i varje län.

2008/09:Ju253 av Carina Hägg (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barnhus och om att barn bör garanteras rätts-säkerhet och egna juridiska ombud.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att involvera hela det civila samhället i kampen mot mäns våld mot kvinnor i nära relationer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att redovisa och följa upp fördelningen av anslag som berör det som handlingsplanen tar upp.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om analysen av de strukturella orsakerna till våld mot kvinnor.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att snarast komma med förslag som gäller tillämpningen av besöksförbud, så att detta kan utgöra ett bättre skydd för våldsutsatta kvinnor och deras barn.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kvinnor i grupper med särskilda förtecken.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om särskilda grupper och om att på ett tydligare sätt ta hänsyn till äldre kvinnors och minoriteters utsatta situation.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att åtgärder bör vidtas för särskilt utsatta grupper av kvinnor.

2008/09:Ju254 av Fredrik Lundh (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stimulera kommuner och landsting att inrätta fler barnhus.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över sekretesslagstiftningen för samverkan mellan myndigheter i stödet till barn.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att utarbeta riktlinjer för vilket stöd ett barnhus ska erbjuda och att verksamheten även ska omfatta barn som bevittnat våld och sexuella övergrepp.

2008/09:Ju258 av Hans Hoff (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökat skydd för våldsutsatta kvinnor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra skyddet för kvinnor och barn som lever med en hotbild från sina före detta män.

2008/09:Ju264 av Carina Hägg (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att gärningsmän som begått sexualbrott ska lagföras.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att öka antalet anmälningar av begångna sexualbrott.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att vidta åtgärder för att bringa ned det faktiska antalet sexualbrott.

2008/09:Ju266 av Fredrik Olovsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förstärkt besöksförbud.

2008/09:Ju306 av Agneta Berliner och Maria Lundqvist-Brömster (båda fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjliggöra att barnahus startas i hela Sverige så att alla barn som utsätts för våld och övergrepp får rätt till skydd, stöd och en rättssäker utredning oavsett var de bor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en nationell resursenhet för bekämpning av våldsbrott mot barn.

2008/09:Ju331 av Eva-Lena Jansson och Luciano Astudillo (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur begreppet grov oaktsam våldtäkt kan införas i sexualbrottslagen.

2008/09:Ju340 av Carina Ohlsson (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att barn betraktas som brottsoffer när de upplever våld.

2008/09:Ju344 av Billy Gustafsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att överväga en översyn av straffpåföljderna vid brott mot kvinnor och barn.

2008/09:Ju370 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Margareta Pålsson (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om försöksverksamhet av ny teknik till syfte att stärka kvinnors säkerhet med hjälp av lokator.

2008/09:Ju371 av Anna König Jerlmyr (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten till att införa obligatorisk behandling av sexualbrottsdömda inom ramen för fängelsestraffet.

2008/09:Ju373 av Andreas Norlén och Inger René (båda m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att pröva möjligheten att införa bristande samtycke som ett uttryckligt rekvisit i våldtäktslagstiftningen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samtycke vid sexuella handlingar med allvarliga våldsinslag.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa det faktum att en våldtäkt äger rum i offrets bostad som ett rekvisit för att anse brottet som grovt.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ersätta rekvisitet "hjälplost tillstånd" med rekvisitet "en särskilt utsatt situation" i 6 kap. 1 § andra stycket brottsbalken.

2008/09:Ju379 av Mona Sahlin m.fl. (s):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda kriminalisering av att tvinga barn bevittna våld.
61. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att barnahus ska vara tillgängligt för alla i hela landet samt att barnahus även bör ha barn upp till 18 år samt barn som bevittnat våld som målgrupp.
65. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att målsägande ska ha rätt till ett målsägandebiträde i förundersökningsskedet.
66. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att komplettera besöksförbud med elektronisk fotboja.

2008/09:Ju383 av Jeppe Johnsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om elektronisk övervakning av besöksförbud.

2008/09:Ju395 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en haverikommission vid varje kvinnomord.

2008/09:Ju397 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheten att i det juridiska systemet införa kommunarrest för grov kvinnofridskränkning.

2008/09:Ju402 av Mehmet Kaplan m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att män som dömts för vålds- eller sexualbrott mot kvinnor och barn bör genomgå ett obligatoriskt behandlingsprogram inom ramen för Kriminalvårdens verksamhet.

2008/09:Ju409 av Margareta Cederfelt och Lars-Arne Staxäng (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kemisk kastrering.

2008/09:Ju411 av Anne Marie Brodén (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nollvision för kvinnovåld.

2008/09:Ju413 av Ingemar Vänerlöv (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda frågan om barnmisshandel.

2008/09:Ju424 av Chatrine Pålsson Ahlgren (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om våldsutsatta kvinnors rätt att inneha pepparsprej.

2008/09:Ju426 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

Riksdagen beslutar om ändring i 6 kap. 1 och 15 §§ brottsbalken i enlighet med vad som anförs i motionen.

2008/09:Ju427 av Yvonne Andersson och Chatrine Pålsson Ahlgren (båda kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att farmakologisk behandling i kombination med psykologisk och social terapi ska användas för att en dömd pedofil ska få villkorlig frigivning.

2008/09:Ju430 av Monica Green m.fl. (s, mp, v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över påföljderna för sexualbrott mot barn i syfte att vård ska kunna erbjudas.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utvärderingen av 2005 år sexualbrottsreform.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser inom kriminalvården för att fler ska genomgå behandling.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att myndigheterna samverkar så att den frivilliga behandlingen för dem som dömts för sexualbrott mot barn kan slutföras efter avtjänat straff.

2008/09:Ju432 av Cecilia Magnusson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förändra förordningen (2005:985) med instruktion för Kriminalvården.

2008/09:Ju434 av Lena Olsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en nationell upplysningskampanj som syftar till att minska antalet våldtäkter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en oberoende kommission för att kartlägga brister i förundersökningar om våldtäkt.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förordna målsägandebiträde för sexualbrottsoffer.

2008/09:Ju436 av Raimo Pärssinen och Lars U Granberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en årlig skrivelse till riksdagen över samhällets åtgärder mot mäns våld mot kvinnor.

2008/09:Ju437 av Raimo Pärssinen m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en årlig redovisning av samhällets åtgärder mot våld och övergrepp mot barn.

2008/09:Ju439 av Mats G Nilsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk vård av sexualbrottsdömda.

2008/09:Ju441 av Mats G Nilsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hormonmodulerande behandling som straffpåföljd.

2008/09:Ju444 av Josefin Brink m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att våldsutsatta kvinnor bör ha rätt till särskilda kontaktpersoner inom polis och socialtjänst.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kvinnor som tvingats fly från sitt hem bör ha laglig möjlighet att få återvända för att hämta sina och eventuella barns personliga tillhörigheter i skydd av polis.
3. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag som kan förstärka besöksförbudet med användning av fotboja.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av livsvillkoren för kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell kostnadsberäkning av mäns våld mot kvinnor och barn.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett handlingsprogram för hur homosexuella, bisexuella och transpersoner (HBT) som drabbas av partnervåld ska få relevant stöd och hjälp.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inrättande av familjevårdsenheter över hela landet.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samarbete och inrättande av s.k. barnahus i alla större kommuner i landet.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Rikspolisstyrelsen i uppdrag att utveckla ett kodningssystem för brott där kvinnor misshandlats där könet på gärningsmannen och relationen mellan gärningsman och offer framgår.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skyndsamt beredning av förslagen i rapporten Mäns våldsutövande – barns upplevelser.

2008/09:Ju445 av Carin Runeson och Peter Hultqvist (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sexuella övergrepp mot barn.

2008/09:Ju451 av Ewa Thalén Finné (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att flytta våldsverkare.

2008/09:Ju461 av Birgitta Ohlsson och Solveig Hellquist (båda fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utbilda kvinnofridshundar.

2008/09:Ju467 av Désirée Pethrus Engström (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förändra samhällets attityd till våld mot kvinnor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbeta för en nollvision för att helt avskaffa mäns våld mot kvinnor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kvinnofrid innebär en nolltolerans av våld mot kvinnor.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fördjupa samarbetet mellan myndigheter för att motverka våldet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att polis och åklagare ges ökade resurser för att arbeta förebyggande med våld mot kvinnor.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den som utsatts för våld ska ha rätt till hemmet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samtyckeslagstiftning i någon form snarast införs i svensk lagstiftning.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hotade kvinnor ska erbjudas trygghetspaket, larm, pepparsprej och kurser i självförsvar.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att bättre uppmärksamma barnets situation i de familjer där kvinnan och barnet utsätts för våld.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom FN och EU verkar för ett gemensamt regelverk mot hedersrelaterad brottslighet.

2008/09:Ju468 av Amineh Kakabaveh (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av livsvillkoren för de kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter i syfte att förbättra deras situation.

2008/09:Ju469 av Ulrika Carlsson i Skövde m.fl. (c, m, fp, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det i hela landet ska finnas en samverkan mellan myndigheter på barnets villkor i de fall misstanke om brott mot barn ska utredas.

2008/09:Ju470 av Eva Olofsson m.fl. (v, fp, m, kd, c):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över påföljderna för sexualbrott mot barn i syfte att vård ska kunna erbjudas.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser inom kriminalvården för att fler ska genomgå behandling.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att myndigheterna samverkar så att den frivilliga behandlingen för dem som dömts för sexualbrott mot barn kan slutföras efter avtjänat straff.

2008/09:Ju472 av Mehmet Kaplan m.fl. (mp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att män som dömts för vålds- eller sexualbrott mot kvinnor och barn bör genomgå ett obligatoriskt behandlingsprogram inom ramen för Kriminalvårdens verksamhet.

2008/09:Ju474 av Jan Lindholm m.fl. (mp, s, v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att det finns minst ett barnahus i varje län.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att barnahusens verksamhet ska rikta sig till barn upp till 18 år.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att barnhusen bör kvalitetssäkras och hålla samma standard över hela landet.

2008/09:Ju476 av Jessica Polfjärd (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kravet på fotboja vid besöksförbud till följd av stalkning.

2008/09:Ju477 av Göran Thingwall (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kemisk kastrering, tillfälligt nedsättande av potensen, som påföljd för våldtäkt och försök till våldtäkt.

2008/09:C458 av Amineh Kakabaveh (v):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sekretesskydd inte ska försvåra kontraktskrivning för att ta lån, avbetala lån eller hyra lägenhet.

2008/09:U323 av Birgitta Ohlsson m.fl. (fp):

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser mot våld i samkönade relationer samt hedersrelaterade brott riktade mot homosexuella, bisexuella och transpersoner.

2008/09:So553 av Désirée Pethrus Engström (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbeta för en nollvision för att helt avskaffa mäns våld mot kvinnor.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att barn ska få full ställning som målsägande.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk behandling för de män som slår kvinnor i nära relationer.

2008/09:A395 av Esabelle Dingizian m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om myndighetssamverkan i fråga om mäns våld mot kvinnor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att man bör ta ett samlat grepp som utgår ifrån en könsmaktsförståelse om arbetet mot mäns våld mot kvinnor och barn.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stimulera myndighetssamverkan i frågor om mäns våld mot kvinnor och barn, hedersrelaterat våld samt våld i samkönade relationer.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hot- och riskbedömning som genomförs även ska omfatta andra kvinnor och barn som ingår i det sociala nätverket utanför den egna familjen.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Kriminalvården ska utveckla obligatoriska behandlingsprogram för män som begått vålds- och sexualbrott.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade resurser till rättsmedicinskt samarbete samt att Uppsalamodellen bör bli en modell i rättsmedicinskt samarbete för andra landsting runt om i landet i fråga om dokumentation av våld och sexuella övergrepp.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att de män som trakasserar eller förföljer våldsutsatta kvinnor och män oftare bör få besöksförbud.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att män som bedöms som en risk i fråga om överträdelse mot besöksförbudet ska förses med elektronisk fotboja.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att barn ska få ställning som målsägande, få ett eget juridiskt biträde i rättsprocessen, samt att de ska få skadestånd av dem som slagit deras anhörig och att barnet ska ha rätt till full insyn och medverkan i processen.

2008/09:A398 av Lars U Granberg m.fl. (s):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kvinnofridslagstiftningen bör stärkas.

2008/09:A402 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp):

39. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbetet mot mäns våld mot kvinnor bör utgå från en könsmaktsförståelse.

BILAGA 2

Motioner som bereds förenklad

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 11

Motion	Motionärer	Yrkanden
11. Motioner som bereds förenklad		
2007/08:Ju410	Lena Olsson m.fl. (v)	2
2007/08:A310	Lars U Granberg (s)	5
2008/09:Ju211	Tobias Krantz (fp)	
2008/09:Ju219	Cecilia Wikström i Uppsala (fp)	
2008/09:Ju231	Magdalena Andersson (m)	
2008/09:Ju239	Matilda Ernkranz och Lennart Axelsson (båda s)	
2008/09:Ju253	Carina Hägg (s)	1–3, 5, 7–9 och 13
2008/09:Ju254	Fredrik Lundh (s)	1
2008/09:Ju266	Fredrik Olovsson (s)	
2008/09:Ju306	Agneta Berliner och Maria Lundqvist-Brömster (båda fp)	1 och 2
2008/09:Ju331	Eva-Lena Jansson och Luciano Astudillo (båda s)	
2008/09:Ju340	Carina Ohlsson (s)	2
2008/09:Ju344	Billy Gustafsson (s)	
2008/09:Ju370	Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Margareta Pålsson (båda m)	
2008/09:Ju371	Anna König Jerlmyr (m)	
2008/09:Ju373	Andreas Norlén och Inger René (båda m)	1–4
2008/09:Ju379	Mona Sahlin m.fl. (s)	17, 65 och 66
2008/09:Ju383	Jeppe Johnsson (m)	
2008/09:Ju395	Birgitta Ohlsson m.fl. (fp)	
2008/09:Ju397	Birgitta Ohlsson m.fl. (fp)	
2008/09:Ju402	Mehmet Kaplan m.fl. (mp)	1
2008/09:Ju409	Margareta Cederfelt och Lars-Arne Staxäng (båda m)	
2008/09:Ju411	Anne Marie Brodén (m)	
2008/09:Ju413	Ingemar Vänerlöv (kd)	
2008/09:Ju424	Chatrine Pålsson Ahlgren (kd)	
2008/09:Ju427	Yvonne Andersson och Chatrine Pålsson Ahlgren (båda kd)	
2008/09:Ju430	Monica Green m.fl. (s, mp, v)	5 och 6
2008/09:Ju432	Cecilia Magnusson (m)	
2008/09:Ju434	Lena Olsson m.fl. (v)	5
2008/09:Ju436	Raimo Pärssinen och Lars U Granberg (båda s)	
2008/09:Ju437	Raimo Pärssinen m.fl. (s)	

Motion	Motionärer	Yrkanden
2008/09:Ju439	Mats G Nilsson (m)	
2008/09:Ju441	Mats G Nilsson (m)	
2008/09:Ju444	Josefin Brink m.fl. (v)	1–4, 9, 12, 27, 28 och 32
2008/09:Ju451	Ewa Thalén Finné (m)	
2008/09:Ju461	Birgitta Ohlsson och Solveig Hellquist (båda fp)	
2008/09:Ju467	Désirée Pethrus Engström (kd)	2, 3, 5–7, 10, 15 och 16
2008/09:Ju468	Amineh Kakabaveh (v)	
2008/09:Ju470	Eva Olofsson m.fl. (v, fp, m, kd, c)	4 och 5
2008/09:Ju472	Mehmet Kaplan m.fl. (mp)	5
2008/09:Ju474	Jan Lindholm m.fl. (mp, s, v)	1
2008/09:Ju476	Jessica Polfjärd (m)	
2008/09:Ju477	Göran Thingwall (m)	
2008/09:C458	Amineh Kakabaveh (v)	4
2008/09:So553	Désirée Pethrus Engström (kd)	1, 4 och 5
2008/09:A395	Esabelle Dingizian m.fl. (mp)	2, 7, 8, 10– 12 och 17
2008/09:A398	Lars U Granberg m.fl. (s)	5
2008/09:A402	Maria Wetterstrand m.fl. (mp)	39

BILAGA 3

Reservantens lagförslag

Reservation 8

Förslag till lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om brottsbalken

*dels att 6 kap. 2 och 3 §§ ska upphöra att gälla,**dels att 6 kap. 1 och 15 §§ brottsbalken ska ha följande lydelse.**Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***6 kap.**1 §¹

Den som genom misshandel eller annars med våld eller genom hot om brottslig gärning tvingar en person till samlag eller till att företa eller tåla en annan sexuell handling som med hänsyn till kränkningens art och omständigheterna i övrigt är jämförlig med samlag, döms för våldtäkt till fängelse i lägst två och högst sex år.

Detsamma gäller den som med en person genomför ett samlag eller en sexuell handling som enligt första stycket är jämförlig med samlag genom att otillbörligt utnyttja att personen på grund av medvetlöshet, sömn, berusning eller annan drogpåverkan, sjukdom, kroppsskada eller psykisk störning eller annars med hänsyn till omständigheterna befinner sig i ett hjälplöst tillstånd.

Är ett brott som avses i första eller andra stycket med hänsyn till omständigheterna vid brottet att anse som mindre grovt, döms för våldtäkt till fängelse i högst fyra år.

Är brott som avses i första eller andra stycket att anse som grovt, döms för grov våldtäkt till fängelse

Den som företar en sexuell handling mot eller utverkar en sådan handling av en person som inte frivilligt deltar däri döms för sexuellt utnyttjande till fängelse i högst fyra år.

Är brottet grovt, döms för grovt sexuellt utnyttjande till fängelse i lägst två och högst åtta år. Vid bedömning av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om handlingen varit av särskilt allvarlig art, om den riktats mot en person som befunnit sig i beroendeställning till gärningsmannen, varit ur stånd att värja sig eller annars befunnit sig i en särskilt utsatt situation, om fler än en förgripit sig på offret eller på annat sätt deltagit i övergreppet eller om gärningen lett till graviditet eller överföring av allvarlig smitta eller sjukdom.

Om ansvar ådöms också för brott enligt 3 eller 4 kap. som medel för eller effekt av sexuellt utnyttjande ska den samlade brottsligheten betecknas våldtäkt.

¹ Senaste lydelse 2005:90.

i lägst fyra och högst tio år. Vid bedömning om brottet är grovt skall särskilt beaktas, om våldet eller hotet varit av särskilt allvarlig art eller om fler än en förgripit sig på offret eller på annat sätt deltagit i övergreppet eller om gärningsmannen med hänsyn till tillvägagångssättet eller annars visat särskild hänsynslöshet eller råhet.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §²

För försök till våldtäkt, grov våldtäkt, sexuellt tvång, grovt sexuellt tvång, sexuellt utnyttjande av person i beroendeställning, grovt sexuellt utnyttjande av person i beroendeställning, våldtäkt mot barn, grov våldtäkt mot barn, sexuellt utnyttjande av barn, sexuellt övergrepp mot barn, grovt sexuellt övergrepp mot barn, utnyttjande av barn för sexuell posering, grovt utnyttjande av barn för sexuell posering, köp av sexuell handling av barn, köp av sexuell tjänst, koppleri och grovt koppleri döms till ansvar enligt vad som föreskrivs i 23 kap.

Detsamma gäller i fråga om förberedelse och stämpling till våldtäkt, grov våldtäkt, våldtäkt mot barn, grov våldtäkt mot barn, grovt utnyttjande av barn för sexuell posering och grovt koppleri samt underlåtenhet att avslöja sådant brott.

För försök till *sexuellt utnyttjande, grovt sexuellt utnyttjande*, våldtäkt mot barn, grov våldtäkt mot barn, sexuellt utnyttjande av barn, sexuellt övergrepp mot barn, grovt sexuellt övergrepp mot barn, utnyttjande av barn för sexuell posering, grovt utnyttjande av barn för sexuell posering, köp av sexuell handling av barn, köp av sexuell tjänst, koppleri och grovt koppleri döms till ansvar enligt vad som föreskrivs i 23 kap.

Detsamma gäller i fråga om förberedelse och stämpling till *grovt sexuellt utnyttjande*, våldtäkt mot barn, grov våldtäkt mot barn, grovt utnyttjande av barn för sexuell posering och grovt koppleri samt underlåtenhet att avslöja sådant brott.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2009.

² Senaste lydelse 2005:90.